

Aan mevrouw Claudia van Bruggen
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV)
Postbus 20301
NL – 2500 EH Den Haag

OUR REFERENCE

YOUR REFERENCE

LEUVEN

5 juni 2026

Geachte mevrouw Staatssecretaris

Ik refereer aan het Besluit van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 4 februari 2025 nr. 6074718 houdende instelling van de Adviescommissie Centraal Mediatorsregister (hierna: Instellingsbesluit Adviescommissie Centraal Mediatorsregister), *Staatscourant* 10 februari 2025, en onze brief van 4 maart 2026.

1.

Het traject dat de Adviescommissie heeft doorlopen, is sinds haar instelling gekenmerkt geweest door een aanzienlijk aantal uitdagingen en veranderende omstandigheden. Gedurende de looptijd van haar werkzaamheden werd de commissie niet alleen geconfronteerd met een wijziging van de politiek verantwoordelijke bewindspersoon, maar ook met verschillende personele wisselingen binnen het Ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: Ministerie). Deze veranderingen hadden onvermijdelijk invloed op de continuïteit van het overleg en de beleidsmatige aansturing van het dossier. Daarenboven werd ook de oorspronkelijke opzet van het project in een vergevorderd stadium van het proces aangepast, waardoor de commissie haar werkzaamheden diende te heroriënteren.

Kort na aanvang van haar opdracht kreeg de Adviescommissie van het Ministerie mee dat het de bedoeling was om het Centraal Mediatorsregister vorm te geven binnen het bestaande institutionele kader van het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (NRGD), zoals voorzien in artikel 2.2 van het Instellingsbesluit Adviescommissie Centraal Mediatorsregister. Deze piste, die initieel niet werd gedeeld met de verschillende actoren binnen het Nederlandse mediationveld, bood op het eerste gezicht het voordeel dat kon worden voortgebouwd op een al bestaande organisatie met ervaring op het vlak van registratie, kwaliteitsborging en toezicht.

In de loop van haar werkzaamheden heeft de Adviescommissie echter, op basis van een inventarisatie van standpunten van verschillende actoren in het Nederlandse mediationveld, vastgesteld dat de realiteit binnen het dat veld complexer is dan eerder werd verondersteld. De Adviescommissie heeft daarnaast gedurende meerdere maanden overleg gepleegd en ook een aantal bijeenkomsten gehouden met ambtenaren van het Ministerie om de haalbaarheid, wenselijkheid en mogelijke inrichting van een Centraal Mediatorsregister te onderzoeken.

Op basis hiervan en de inzichten die daaruit zijn voortgekomen, is de Adviescommissie tot de conclusie gekomen dat de voorwaarden voor een succesvolle realisatie van een Centraal Mediatorsregister binnen het NRGD op dit moment ontbreken. Na zorgvuldige afweging van alle verzamelde informatie heeft de commissie daarom besloten haar werkzaamheden zelf te beëindigen met ingang van 5 juni 2026.

Het belangrijkste en eigenlijk enige verantwoorde advies dat de Adviescommissie op dit moment kan formuleren, is dat er binnen het Nederlandse mediationveld onvoldoende draagvlak bestaat voor de oprichting van een Centraal Mediatorsregister binnen NRGD en dat om die reden dit voornemen zal moeten worden losgelaten. Zoals al werd uiteengezet in onze brief van 4 maart 2026 aan u, lopen de standpunten van de verschillende betrokken actoren sterk uiteen. Er is gebleken dat de bestaande organisaties die reeds beschikken over een eigen register grote waarde hechten aan het behoud van hun huidige zelfstandigheid, werkwijze en autonomie. Zij zien onvoldoende meerwaarde in een Centraal Mediatorsregister en vrezen dat een dergelijke structuur afbreuk zou kunnen doen aan de eigen kwaliteitsstandaarden en opgebouwde expertise. De bestaande versnippering van het gehele Nederlandse mediationlandschap, gecombineerd met de uiteenlopende belangen, visies en verwachtingen van de betrokken, qua vorm en doelstellingen van elkaar verschillende, organisaties maakt het op dit moment onmogelijk om tot een werkbaar en gedragen model te komen.

Daarnaast zijn gedurende het proces diverse inhoudelijke, organisatorische en praktische bezwaren naar voren gebracht. Deze hadden onder meer betrekking op de *governance* van een Centraal Mediatorsregister, de financiering ervan, de verhouding tot bestaande registers en de vraag welke instantie verantwoordelijk zou moeten zijn voor beheer, kwaliteitscontrole en toezicht. In het bijzonder werden aanzienlijke bedenkingen geuit bij de gedachte om het NRGD een centrale rol toe te kennen bij de implementatie en het beheer van een Centraal Mediatorsregister. Uiteindelijk is deze piste verlaten, waardoor een belangrijk uitgangspunt van het oorspronkelijke traject kwam te vervallen.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de opdracht van de Adviescommissie thans feitelijk zonder voorwerp is geworden. De Adviescommissie ziet geen realistische mogelijkheid om binnen de huidige context een voorstel uit te werken dat kan rekenen op voldoende steun van de relevante actoren en dat tegelijkertijd uitvoerbaar en duurzaam is. Het is onze overtuiging dat de oprichting van een Centraal Mediatorsregister op dit moment geen haalbare kaart vormt. Onder deze omstandigheden achten wij het niet zinvol de werkzaamheden van de Adviescommissie verder voort te zetten.

2.

Zoals in onze brief van 4 maart 2026 werd toegelicht, stellen wij een andere insteek voor. Wij geven dit mee als mogelijk toekomstig te volgen richting naar de gewenste consumentenbescherming.

Wij stellen voor om de kwaliteitsnormen / -eisen voor mediators om tot een bestaand register toegelaten te worden, en dus te worden erkend door een bestaande organisatie, *wettelijk* te uniformeren; versta, die (a) in te vullen, (b) te concretiseren en (c) verder te ontwikkelen.

Deze nader uit te werken kwaliteitsnormen / -eisen zouden in elk geval betrekking moeten hebben op het startniveau van zij die een mediatorsopleiding willen volgen, de eisen die gesteld worden aan de instituten die een basisopleiding of een gespecialiseerde vervolgopleiding aanbieden (inhoud en duur opleidingen/trainingen, niveau en expertise opleiders, omvang van de groepen studenten, etc.) en wijze van toetsing instituten, de onafhankelijke examinering zowel theoretisch als praktisch (dus de vaardigheden), het onderhoud van de kwaliteit van mediators na succesvolle examinering: minimaal aantal mediations per te bepalen tijdvak, te behalen punten binnen de permanente educatie-eisen zowel theoretisch als qua vaardigheden, wijze van kantoorvoering en het intercollegiaal overleg (hoe vaak, wel of niet onder deskundige begeleiding).

Voormelde aanpak zou ervoor zorgen dat de kwaliteitsnormen / -eisen – en *de facto* het speelveld – over alle bestaande registers / organisaties gelijk zouden worden geschakeld. Het zou dan ook niet meer uitmaken tot welk register een mediator aansluiting zou zoeken. Dit zou ook toelaten dat de bestaande specialisatie tussen de registers, en binnen eenzelfde register, behouden kan worden. Er zou in die situatie geen behoefte zijn aan een Centraal Mediatorsregister. Het spreekt uiteraard voor zich dat een toezichtmechanisme zal moeten worden voorzien dat toelaat om te controleren of de verschillende registers zich aan dezelfde wettelijke kwaliteitsnormen (en daarbij het onafhankelijke en geuniformeerde klacht- en tuchtrecht) (blijven) houden.

Zodra de kwaliteitsnormen / -eisen voor alle bestaande registers zijn gelijkgeschakeld – en dit kan gebeuren na ruggenspraak met de Raad voor Rechtsbijstand alsmede met de Rechtspraak als belangrijkste verwijzer – staat niets eraan in de weg dat alle geregistreerde mediators toegang krijgen tot verwijzingen door die organisaties.

Met de meeste hoogachting

Prof. dr. Stefaan Voet

Kwartiermaker Centraal Mediatorsregister en Voorzitter Adviescommissie Centraal Mediatorsregister

Mr. Christel Schroten, mr. drs. Dominique Strörmann en dr. mr. Marc Simon Thomas

Leden Adviescommissie Centraal Mediatorsregister